

Nyheter Ekonomi Sport Kultur Ledare Debatt

Malte Andersson, ekolog, professor emeritus och Frank Götmark, professor i ekologi, Göteborgs universitet, The Overpopulation Project.

 Den här artikeln ingår för dig som är kund.

Invandring behövs inte för att försörja en åldrande befolkning

Debatt • Politiker och media hävdar ofta att landet behöver stor invandring för att möta behov då befolkningen åldras. Påståendet saknar täckning: seriösa demografiska och ekonomiska analyser pekar på att invandringen i stället medför ökad försörjningsbörda och sämre ekonomi för samhället, skriver ekologer Malte Andersson och Frank Götmark.

Det här är en debattartikel. Syftet med texten är att påverka och åsikterna är skribentens egna.

© 05:00 - 16 jun, 2019

Regeringen skrev i vårbudgeten 2016 att "Invandring utgör ett potentiellt tillskott till

arbetskraften som på sikt kan minska pressen på de offentliga finanserna av en åldrande befolkning”. Med liknande motivering hävdar Arbetsförmedlingen (AF) att vi behöver stor invandring. I AF:s rapport *Sveriges framtida sysselsättning* (mars 2019) sägs att 60 000 immigranter per år krävs för att inte öka försörjningsbördan per person, då livslängden ökar och andelen äldre växer.

”

Att invandring inte löser problem med en åldrande befolkning visade en FN-rapport redan 2001.

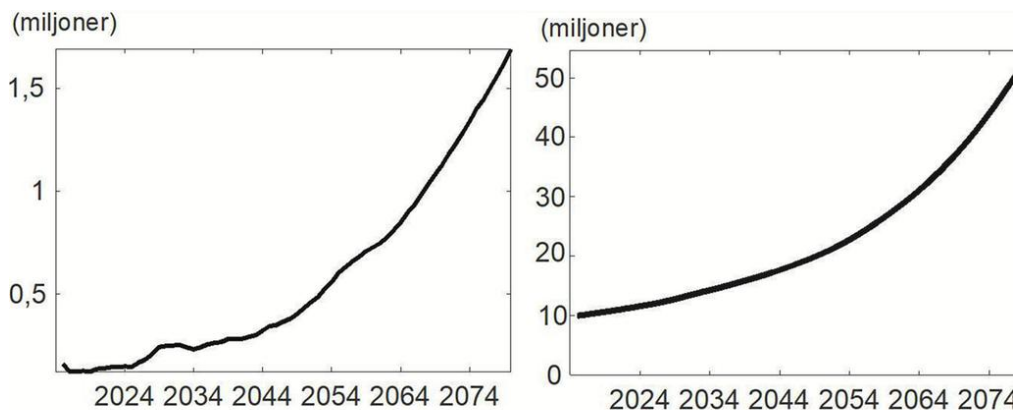
Inflytelserika medier framför liknande påståenden. ”Svenska nyheter” i SVT (15 februari) använde vilseledande statistik för att få oss tro att hundratusentals invandrare krävs då Sveriges befolkning åldras. Och på kultursidor har man kunnat läsa att det måste vara så, annars går välfärdssamhället mot stora ekonomiska problem. Det är inte sant. Viss invandring är motiverad, men av humanitära och andra skäl.

Rapporten från AF har fått stark kritik, då den inte tar med kostnader för invandrares egna pensioner och vård senare i livet. Att invandring inte löser problem med en åldrande befolkning visade en FN-rapport redan 2001. Större invandring och befolkning gör att antalet äldre ökar ännu mer i framtiden. Fler pensionärer och vårdbehövande kräver då ytterligare invandring, och så vidare i evig rundgång. Demografer har påvisat denna orimlighet, men ofta för döva politikeröron.

”

Hela idén att längre liv måste medföra ökad befolkning är feltänkt. I stället behöver politiken främja stabiliserad och på sikt minskad befolkning och miljöpåverkan.

Hela idén att längre liv måste medföra ökad befolkning är feltänkt. I stället behöver politiken främja stabiliserad och på sikt minskad befolkning och miljöpåverkan. Det är särskilt viktigt i länder som Sverige, med alltför hög konsumtion per person, och stort ekologiskt fotavtryck.

Figur. Beräknad årlig nettoinvandring (i ålder 16-64 år) som skulle krävas 2015 - 2080 för att hålla åldersstrukturen konstant hos Sveriges befolkning. År 2080 skulle antalet invånare då överskrida 50 miljoner. (Efter N. Sanchez Gassen och T. Heleniak, Nordregio working paper 2016:5, Fig. 4.).

En studie av Nordregio (*N. Sanchez Gassen och T. Heleniak, Nordregio working paper 2016:5*) påvisar den absurda effekten av att hålla den så kallade beroendekvoten (mellan antal personer utanför och antal personer i arbetslivsålder) konstant genom invandring. I Sverige skulle det kräva 38 miljoner invandrare fram till 2080. Hela befolkningen skulle bli över 50 miljoner och mest bestå av sentida invandrare, deras barn och barnbarn. (Se figur ovan).

”

En ny rapport föreslår i stället längre arbetsliv, ökat deltagande av personer i arbetsför ålder, samt ökad produktivitet.

Ökad livslängd är ofta förknippad med minskande befolkning [Götmark 2019: *En åldrande befolkning är en god sak*. kvartal.se]. Störst ökning av andelen äldre har det tätbefolkade Japan, med minimal invandring och minskande befolkning. Även där skulle krävas orimligt stor immigration för att hålla beroendekvoten konstant. En ny rapport föreslår i stället längre arbetsliv, ökat deltagande av personer i arbetsför ålder, samt ökad produktivitet.

Sveriges mycket stora invandring, högst per capita i Europa, stärker inte vår ekonomi. Tvärtom innebär dagens immigration på sikt en betydande nettokostnad för samhället. Låg livslön gör enligt Pensionsmyndigheten (2016, PID14639) att invandrare som grupp inte täcker kostnader för bidrag, vård och pensioner.

Invandringen av arbetskraft från Norden och södra Europa under mitten av 1900-talet gynnade ekonomin. Situationen i dag är helt annorlunda. En hög andel nutida invandrare är lågutbildade och stannar i bidragsberoende under många år. Den offentliga sektorns snittkostnad för dagens invandrare är hela 74 000 kronor per år under personens livstid i Sverige (Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi, 2018:3).

”

Samhället kan behöva invandring av kvalificerad arbetskraft. Men dagens invandring löser inte problem med ökad andel äldre i befolkningen, vilket politiker och många skribenter hävdar.

Samhället kan behöva invandring av kvalificerad arbetskraft. Men dagens invandring löser inte problem med ökad andel äldre i befolkningen, vilket politiker och många skribenter hävdar. Andra åtgärder krävs, som att unga börjar arbeta tidigare och äldre arbetar längre.

Allt fler väljer nu att fortsätta arbeta efter formell pensionsålder. Men viktigast är att öka sysselsättningen i grupper där den är låg. I mars 2019 var 390 000 personer arbetslösa i Sverige, många av dem lågutbildade invandrare. Att inom rimlig tid få de flesta i denna

stora grupp i arbete, integreras väl och bidra till landets försörjning är kanske den viktigaste uppgift regeringen har framför sig. Klarar den det, eller kommer tvärtom antalet arbetslösa att växa genom anhöriginvandring?

”

Många rika länder i Europa, även delar av Sverige, är redan tätbefolkade, med hög konsumtion per person, som behöver minska.

Många rika länder i Europa, även delar av Sverige, är redan tätbefolkade, med hög konsumtion per person, som behöver minska. Stabil och på sikt minskande befolkning skulle öka våra möjligheter till självförsörjning av livsmedel och andra resurser. En sådan utveckling av landets befolkning kan också bidra till mindre miljöproblem, minskad bostadsbrist, lägre total konsumtion och större möjligheter till ett långsiktigt hållbart samhälle.

Malte Andersson

ekolog, professor emeritus

Frank Götmark

professor i ekologi, Göteborgs universitet, The Overpopulation Project

| Ledare

Mattias Svensson: Människor är inte problemet utan lösningen

UPPDATERAD 09:53 PUBLICERAD 05:00

Det är lätt att tycka att andra människor är för många. På 1970-talet funderade intellektuella i väst på att sterilisera indier i smyg. Foto: Altaf Qadri

Människor är inte problemet utan lösningen. Det kan låta som närmast en truism, men när detta perspektiv glöms bort blir föreslagna lösningar lätt monstruösa.

Läs senare

Miljöaktivism utan humanism hamnar lätt i extrema politiska slutsatser. Mänskligheten reduceras till ett problem på en planet som antas ha varit ett paradys oss förutan. Allt det fantastiska vi åstadkommit som art – inte minst de senaste 150 åren då människor i land efter land lyfts från fattigdom och stagnation till relativt välstånd och tillväxt som innebär hoppet om en bättre morgondag för våra barn – ses som rubbandet av en naturlig

ordning och en värld ur balans.

Inför uppförstorade hot har frihet alltid avfärdats som otillräcklig och oplanerade tekniska genombrott som osannolika.

Som om livet på detta föränderliga klot någonsin varit ett stilla kretslopp av ständig repetition, och som om det liv som människor levde när de i århundraden trälade och dog på ungefär samma usla materiella nivå vore något eftersträvansvärt.

Detta perspektiv födde på 1970-talet myten om överbefolkningen. Alarmistiska forskare som Paul Ehrlich hotade med utbredd svält och massdöd också i välbärgade västländer, som bara en aktiv befolkningspolitik kunde mildra. Välmenande intellektuella i väst diskuterade åtgärder som att i hemlighet hålla preventivmedel i indiernas dricksvatten.

Kina gick längst med sin ettbarnspolitik. Med höga skatter på flerbarnsfamiljer och tvångsaborter hölls födelsetalen låga. Resultatet blev obalanser i antalet pojkar och flickor och framtida försörjningsproblem. Någon effektiv åtgärd mot miljöförstöring var det inte heller. Kina har på 2000-talet blivit världens största utsläppare av växthusgaser och har växande problem med luftkvaliteten.

Lösningen på "befolkningsexplosionen" blev i stället "den gröna revolutionen", [Norman Borlaugs](#) förädlade vetesort som på bara fem år fördubblade skördarna i Indien och Pakistan och bedöms ha räddat hundratals miljoner människor.

Samt ökad frihet för kvinnor, som i takt med eget arbete och växande välstånd väljer att föda färre barn. Barn som tenderar att både överleva upp i vuxen ålder och få ta del av bekvämligheter och utbildning.

Sådana lösningar har dock aldrig tilltalat alarmister. Inför uppförstorade hot har frihet alltid avfärdats som otillräcklig och oplanerade tekniska genombrott som osannolika. Återstår då planerad ransonering och styrning mot något specifikt mått – vilket aldrig fungerat, men intelligenta människor tror gärna att det beror på otillräckligt smarta planerare eller på fel mål.

Så har en del inbitna anhängare av "överbefolkningen" framhårdat i att lösningen på världens miljö- och resursproblem inte är att minska utsläpp och finna nya sätt att göra resurser av vad som finns i naturen, utan att drastiskt minska befolkningen. Eftersom 1970-talets prognoser kom på skam, och eftersom

åtgärderna som förespråkas lätt landar i totalitära drömmar, är de inte särskilt inflytelserika i miljörörelsen av i dag.

De tycks dock hitta nya vänner. Tidigare i somras (GP 16/6) skrev ekologerna Malte Andersson och Frank Götmark om att invandring inte är någon lösning på Sveriges demografiska utveckling. Att personer med asylskäl som inte kommer in på arbetsmarknaden inte förbättrar den demografiska ekvationen är förvisso sant. Det är inte heller av det skälet asylrätten finns.

Ekologerna ogillar människor – eller i alla fall för många människor. Det gifter sig hyggligt med att ogilla främmande människor – eller i alla fall för många främmande människor.

Men Andersson och Götmark glider försåtligt förbi att färre arbetsföra som ska försörja fler äldre innebär en högre kostnad under en övergångsperiod. De ser ju ett värde i att människor får det materiellt sämre. Av samma skäl ser de ökad nationell isolering och minskat handelsutbyte som önskvärt.

Slutsatsen hyllas och delas förstås av många som ogillar invandring. När de nu släpper fikonlöven om att invandringsmotståndet handlat om kostnader för en stor asylinvandring, och hellre talar om sin motvilja mot fel sorts människor, är ekologerna förvisso ett lämpligare sällskap än borgerligheten.

Ekologerna ogillar människor – eller i alla fall för många människor. Det gifter sig hyggligt med att ogilla främmande människor – eller i alla fall för många främmande människor. Andra gemensamma nämnare är paniken inför framtiden, sökandet efter ett förlorat paradiset och likgiltigheten för ekonomiskt välstånd och de friheter som får människor och ekonomier att växa.

Mattias Svensson

mattias.svensson@dn.se

Följ

Inlägg

Ekologerna Malte Andersson och Frank Götmark: Människor får stora problem om befolkningen fortsätter växa

UPPDATERAD I GÅR PUBLICERAD I GÅR

Fler människor. Samma klot. Foto: TT

Replik på Mattias Svenssons ledare "Människor är inte problemet utan lösningen" (18/7)

Läs senare

I en [ledare 18 juli](#) underskattar Mattias Svensson problemen med jordens väldiga befolkningsökning, riktar osakliga beskyllningar mot kritiker, och polariserar med hårda ord debatten i detta viktiga ämne.

De senaste 120 åren har jordens befolkning närmast exploderat, från 1.6 till 7.7 miljarder, och väntas enligt FN nå nära 11

miljarder år 2100. Ökningen har drastiska negativa effekter, både för människor och övrigt liv på jorden.

Svensson påstår att [Norman Borlaug](#) och den gröna revolutionen kom med lösningen på befolkningsexplosionen. Nej. De nya vetesorterna gav mat åt många miljoner, men [skördeökningen har stagnerat](#) och någon permanent lösning blev det inte. Det påpekade klarsynte Nobelpristagaren Borlaug själv redan 1970. .

Han såg den gröna revolutionen som "a temporary success in man's war against hunger and deprivation," en andningspaus som gav tid att handskas med "the Population Monster and the subsequent environmental and social ills that too often lead to conflict between men and between nations". Han påpekade att mänskligheten inte tillräckligt minskar sin reproduktion, trots att detta nu kan ske humant och effektivt. "The result is that the rate of population increase exceeds the rate of increase in food production in some areas."

Det är beklagligt att Svensson starkt förvanskar vår hållning.

Detta gäller tyvärr även i dag. [FAO visade nyss](#) att mängden människor som svälter har vuxit de senaste tre åren. Antalet undernärda är nu 821 miljoner, och situationen försämras i Sydamerika och Afrikas flesta regioner, med ökad misär och konfliktrisk.

Världssvälten minskar alltså inte, tvärtom. Nu som på Borlaugs tid överstiger folkökningen i vissa regioner tillväxten i matproduktion. Vi vilseleds ibland av rapporter om minskande svält. Men sådana rapporter rör vanligen andelen svältande människor. Även om andelen minskat då befolkning vuxit, har absoluta antalet människor som svälter ökat. Svält drabbar allt fler människor och är starkt förknippad med lokal folkökning. Som kan reduceras, men [stöd till familjeplanering i fattiga länder minskade drastiskt 1995-2010](#).

En annan följd av folkökningen är snabb utarmning av jordens biologiska mångfald. [IPBES uppskattar nu](#) att 1 miljon av 8 miljoner arter riskerar utrotas inom decennier.

För att minska svält, konflikter, miljöförstöring och utrotning krävs minskad resursförbrukning i vår egen och andra regioner där konsumtionen per person är för hög. Och folkökning måste hejdas i fattiga länder, så att ekonomiska framsteg där ger ökat välstånd per person, och inte äts upp av folkökning. I FN:s prognos väntas Afrikas population växa från dagens 1.3 till mer än 4 miljarder 2100, vilket troligen skulle leda till utbredd misär.

Vi bör därför bidra generöst, främst till kvinnors utbildning, självbestämmande och [familjeplanering](#).

Utifrån [en artikel i GP](#) där vi påpekar att invandring inte är lösningen på problemen med en åldrande befolkning, påstår Svensson att vi ser ett värde i att människor får det materiellt sämre, och att vi önskar ökad nationell isolering och minskat handelsutbyte. Han beskyller oss också för mycket annat som inte finns i artikeln eller vårt synsätt, såsom likgiltighet för ekonomiskt välstånd och frihet. Det är beklagligt att Svensson starkt förvanskar vår hållning. Debatten om populationens storlek gäller en ödesfråga för mänsklighetens och livets framtid på jorden, och bör föras med korrekta sakargument.

Malte Andersson, ekolog, professor emeritus

Frank Götmark, professor i ekologi, Göteborgs universitet, The Overpopulation Project

Malte Andersson, Frank Götmark

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt